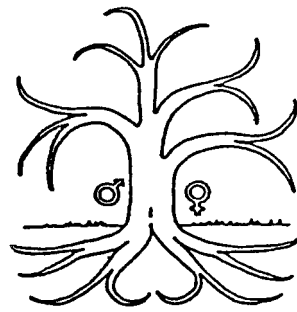


# Strödda Annotationer



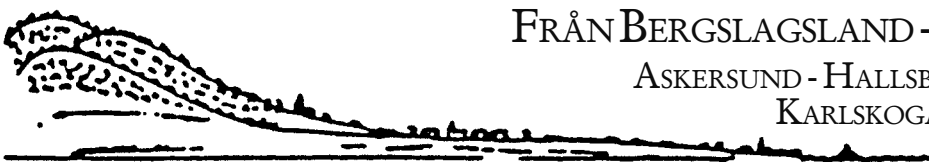
SLÄKTFORSKARBLAD  
FÖR ÖREBROLÄN

Nr 59

FEBRUARI 2018

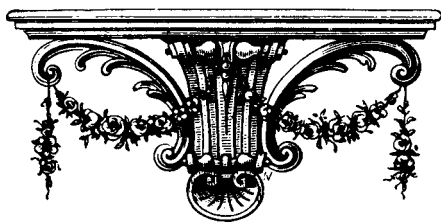


FRÅN BERGSLAGSLAND - TILL VÄTTERNENS STRAND  
ASKERSUND - HALLSBERG - KUMLA - ÖREBRO  
KARLSKOGA-DEGERFORS



## INNEHÅLL

- Riksarkivets digitala forskarsal på webben gratis sid 2
- Sveriges Dödbok 7 och 8 sid 2
- Omfattande dokumentation av soldater och husarer i Stora Mellösa sid 2
- Mord i Grythyttan sid 3
- Västerås stifts herdaminne på webben sid 5
- Sökregister till hyllningstal och likpredikningar sid 6
- Poddradio om historia sid 6
- SwedGen - sökregister till svenskamerikanska kyrkoböcker sid 7
- Dikt - Öde grund sid 7
- Olyckshändelsen vid Svartå bruk 1889 sid 8
- Lokala inslag i Post- och Inrikes Tidningar sid 14
- Norrländska sjömanshus hos Arkiv Digital sid 15
- Föreningssidor sid 14-16



### SKICKA GÄRNA IN BIDRAG FRÅN DIN SLÄKTS HISTORIA TILL STRÖDDA ANNOTATIONER!

DET KAN VARA KORTA  
NOTISTER, ARKIVFYND, TIPS  
ELLER EN ARTIKEL OM NÅGON  
PERSON ELLER NÅGOT ANNAT  
DU HITTAT I DIN FORSKNING

KONTAKTUPPGIFTER, SE  
TIDNINGENS BAKSIDA

## RIKSARKIVETS DIGITALA FORSKARSAL PÅ WEBBEN GRATIS

Från 1 februari är Riksarkivets digitala arkivhandlingar på webben gratis tillgängliga för alla. Det gäller kyrkoböcker, bouppteckningar, mantalslängder, militärrollor, databaser med folkräkningar över Sveriges befolkning och mycket mera. Detta har möjliggjorts genom ett riksdagsbeslut i december om fri tillgång till svenskt arkivmaterial och tillskott i riksarkivets budget. Ambitionen är att göra vårt gemensamma kulturarv tillgängligt för så många som möjligt. Det rör sig om över 100 miljoner digitala arkivhandlingar. Återbetalning kommer att ske för dem som har pågående abonnemang.

Källa: Riksarkivets hemsida

## SVERIGES DÖDBOK 7 OCH 8

En ny version av Sveriges dödbok har nyligen givits ut av Sveriges släktforskarförbund. Det är en förhandsversion av Sveriges dödbok 7 som innehåller avlidna åren 1860-2016, så långt som arbetet kommit hittills, ca 2/3. En slutlig version 7 planeras till slutet av 2018. Beslut har också tagits om att göra ytterligare en skiva, version 8, innehållande åren 1830-2020. Detta innebär en fortsättning på arbetet i projektet "Namn åt de döda", där många ideella krafter har gjort viktiga insatser. Denna planeras att utkomma 2021.

Källa: Helsingborgs dagblad, artikel av Roland Classon 2018-02-06.

### Framsidesbilden

Valentin Andersson, född 1890,  
med en god vän i Svartå  
på 1910-talet.

Bildkälla: Örebro stadsarkivs bildarkiv

## OMFATTANDE DOKUMENTATION AV SOLDATER OCH HUSARER I STORA MELLÖSA

En släktforskargrupp i Stora Mellösa har i studiecirkelform gjort ett imponerande arbete där de dokumenterat alla soldattorp och husartorp, inklusive alla soldater och husarer (ryttare) som tjänstgjort för rotarna och rusthållen.



Källmaterial som har använts är kyrkböcker, generalmönsterrullor och historiska kartor. Det är en omfattande dokumentation som har samlats i ett häfte på ca 340 sidor. Dokumentationen innehåller biografiska uppgifter om personerna som bott på torpen, fotografier på torpen, samt även koordinater för var torpen ligger/har legat. En särskild lista över stupade och sårade Mellösabor under den karolinska tiden avslutar boken.

SN

## MORD I GRYTHYTAN 1888

av Marie Esplund-Lynn, Örebro

När man registrerar för projektet "Namn åt de döda" så hittar man både offer för olika farsoter som rödsot eller mässlingen och flera arbetsolyckor vid gruvor och kolmilor. Men två av de avlidna som etsat sig fast i minnet är dessa:

Den 4 maj 1888 begicks ett grymt mord i Grythyttans församling (1). Fosterdottern **Anna Lovisa Zachrisdotter** blev mördad av sin lägersman **Per Eriksson** med en rakkniv. Per "mördade sig själv", med samma rakkniv, omedelbart efter att han skurit halsen av Anna Lovisa. Efter verkställd medicinsk besiktning av liken förklarade Befallningshavande i Örebro att begravningarna kunde äga rum. Per fick en begravning i tysthet den 19 maj. Anna Lovisa fick en kristlig begravning 20 maj.



### Anna Lovisa Zachrisdotter

**Modern** Anna Lovisa föddes 31 augusti 1862 i Grythyttan (2). Hon var oäkta dotter till pigan Anna Greta Jonsdotter i Björskogsnäs rote. Modern stod skriven bland rotens lösa personer (3). Anna Lovisa var moderns tredje oäkta barn. De två sönerna hade olika men kända fäder. Enligt en anteckning i födelseboken ville Anna Lovisas fader vara okänd. Anna Lovisa kallas Zachrisdotter (4). Modern vistas på Heden hela året men tar inte ut flyttbetyg. 1886

blir modern Anna Greta skriven bland lösa personer på Heden (5).

**Fosterfamiljen** 1877 flyttar 15-åriga Anna Lovisa Zachrisdotter till Heden. Hon bor som fosterbarn hos sockenskomakaren och orgeltramparen Zachris Zachrisson och hans hustru Kerstin Larsdotter i Heden. Fosterfadern Zachris gifte sig första gången 1842 med den 11 år äldre Brita Jansdotter men paret fick inga barn. 1870 avled hustrun Kerstin. Zachris gifte om sig i maj 1872 med den 17 år yngre Kerstin Larsdotter. År 1877 tar de till sig fosterdottern Anna Lovisa Zachrisdotter (6). Hustru Kerstin är klen och deras enda gemensamma barn dör. Den 2 december 1885 avled orgeltramparen och fosterfadern Zachris Zachrisson 66 år gammal av lunginflammation. Kanske var han Anna Lovisas biologiska far?

**Barnen** (7) Anna Lovisa fick flera oäkta barn utan angiven fader: 1882 föds dottern Anna Petronella som avled av rödsot 11 månader gammal, sonen Gustaf Robert Folke föds 1884 och avled av hjärnfeber 1 år 3 dagar gammal (7, 8). Sonen Fredrik Waldemar föddes 31 oktober 1885 och var 3 år när moderns mördades. På yngste sonens dop var hemmansägaresonen Per Eriksson närvarande tillsammans med barnets mor. Vid samtliga anteckningar i födelseboken var Anna Lovisa skriven hos fosterföräldrarna på Heden.

### Hemmansägaresonen Per August Eriksson

Per August Eriksson föddes den 8 april 1848 i Svarttjärn av föräldrarna bergsmanssonen Erik Davidsson (ibland Danielsson) och hans hustru Carolina Paulsdotter (9). Per var tredje barnet av åtta i

familjen. Först bodde familjen hos morföräldrarna (10). 1849 flyttade de till Bråten där fadern var landbonde (11) under farfars ägande. Några år senare flyttar de vidare till Heden där faderns skrivs som hemmansägare. Någon gång mellan 1881 - 1888 antecknas att Per är ofärdig men inte hur eller varför. Modern Carolina Paulsdotter avled av bröstsjuka i mars 1888 och slapp uppleva familjetragedin.



### Senaste nytt i Nerikes Allehanda

Redan dagen efter mordet publicerade Nerikes Allehanda de fäsansfulla uppgifterna i spalten Senaste nytt under titeln "Blodsåd. Mord och Sjelfmord" (12).

Omkring 40-årige Per Eriksson, son till en bergsman vid Grythytted och med sin 25-åriga fästekvinna Anna Lovisa Zakrisson boende på ett av hans fader tillhörigt torp Hagen i Grythytte socken, mördade i går morse nämnda koinna och beröfoade sig derefter sjelf lifvet.

Om den hemska tilldragelsen berättar den mördade kvinnans moder, fattighjonet Anna Greta Jonsson, som äfoen bodde hos Per Eriksson, att hon i går morse vid 6 tiden hört sin dotter Anna Lovisa och Per Eriksson jämte deras treåriga son, enda lefvande barnet af fyra, tala häftigt med hvarandra, att Anna Lovisa plötsligt utstött ett besynnerligt ljud och rusat upp på golfovet blödande ur ett sår på halsen och på moderns fråga: "har han skurit dig?" svagt svarat "Ja", men derefter segnat ner på golfovet.

Anna Greta hade då sprungit ut för att ropa på hjälp, men, erinrande sig gossen, åter begifvit sig in i stugan. Per Eriksson stod då på golfovet bredvid sängen och skar sig med en rakknif fram och åter i framsidan af halsen, så att blodet strömmade ned öfver skjortan. Gumman skyndade emellertid ut med den lille, som ehuru genomblodad var alldeles oskadad. Folk kom derefter till platsen, hvarvid Per Eriksson fans liggande till hälften öfver sängkanten och Anna Lovisa på golfovet, båda utan lif.

Anledningen till dådet anses vara den att Per Eriksson, som var krympning och började bli orkeslös, fruktade att hans fästekoivna skulle öfvergifva honom. Hon hade flere gånger talat om att resa till Amerika. Länstyrelsen har förordnat om liköppning och besigtning.

#### Och sedan...

Anna Lovisa och hennes barn var skrivna hos fosterfadern. Ingen anteckning finns i kyrkböckerna att hon levde tillsammans med Per Eriksson. Per var själv skriven hemma hos föräldrarna.

Anna Lovisas mor, Anna Greta Jonsdotter, avled på fattigstugan i Saxhyttan år 1899.

Pers far, änklungen Erik Davidsson/Danielsson flyttar 1905 hem till sin son orgeltramparen och dödgravaren Karl Edvard Eriksson i backstugan Hagen, som han



Stugor i Grythyttans socken (vid Vagnsviken södra Halvarsnoren), 1930-tal.  
Bildkälla: Örebro stadsarkivs bildarkiv. Fotograf Sam Lindskog.

själv äger. Kanske är det samma plats där sonen Per mördade Anna Lovisa. I november 1914 avled Erik Davidsson/Danielsson av ålderdomsavtyning, nästan 96 år gammal.

Sonen Fredrik Waldemar, 3 år vid mordet 1888, bodde kvar hos modern Anna Lovisas fostermor, orgeltrampare Zachris Zachrissons änka, Kerstin Larsdotter. Egendomligt nog är han antecknad som "släktingen Anna Lovisa Zachrissons efterlämnade oägta son" (13). År 1900 flyttas den 15-åriga Fredrik Waldemar, nu Persson, som fosterson till gården Bäckäng (14). Från år 1906 är han försvunnen, 1909 avförs han ur rullorna och 1912 skrivs han in ibland obefintliga i kyrkboken.

#### Källor i Grythyttans församling

1. Död-ochbegravningsbok F:5, år 1888 nr 28 och 29 (sidan 136 - 137)
2. Födelsebok C1:10 1848-1872, år 1862, nr 111 (sidan 382).
3. Husförhörslängd A1a:17b 1861-1870 (sidan 615).
4. Husförhörslängd A1a:18d 1871-1880 (sidan 914).
5. Husförhörslängd A1a:19a 1881-1890 (sidan 198),

6. Husförhörslängd A1:18a (sidan 105), A1a:19a 1881 - 1890 (sidan 151)
7. Födelsebok C1:11. 1882-09-03 föds dottern Anna Petronella som avled redan 1883-08-29, sonen Gustaf Robert Folke 1884-03-03 som avled 1885-03-06 och Fredrik Waldemar som föddes 1885-10-31.
8. Död-ochbegravningsbok F:5, år 1872 - 1894
9. Födelsebok C1:10 1848-1872, år 1848, nr 36 (sidan 9).
10. Husförhörslängd A1a:15a 1841-1850 (sidan 118),
11. Husförhörslängd A1a:15b 1841-1850 (sida 494), A1:16d 1851 - 1861 (sidan 484), A1:17a 1861-1870 (sidan 279), A1:18a 1871-1880 (sidan 116), A1:19a 1881-1890 (sidan 163)
12. Nerikes Allehanda 1888-05-05. Bild 2 av 4. Digitalt exemplar ur tidningar.kb.se
13. Husförhör A1:20ab 1891-1900 (sidan 196)
14. Husförhör A1:20aa 1891-1900 (sidan 139)



## VÄSTERÅS STIFTS HERDAMINNE PÅ WEBBEN

För dig med intressen i den norra länsdelen, och i Västmanland och Dalarna, kan herdaminnet för Västerås Stift vara av intresse. På Stefan Zenkers hemsida finns en texttolkad och därmed sökbar version av Johan Fredrik Muncktells herdaminne som gavs ut på 1840-talet. Stiftet omfattar 90-talet församlingar och i herdaminnet finns biografier och familjeuppgifter för präster verksamma i dessa. Även rektorer och lärare på skolorna inom stiftet finns redovisade. Stefan Zenker skriver själv följande på hemsidan:

*"Westerås Stifts Herdaminne af Joh. Fr. Muncktell"*

*Detta verk, som utkom i tre delar 1843-1846, har stort intresse för bland andra släktforskare. Det finns numera inscannat och tillgängligt på webben via Västerås stadsbibliotek: Del I, del II och del III (provisoriska länkar senhösten 2013).*

*Jag har gått ett steg längre och med datorstöd konverterat den inscannade texten i frakturstil till sökbar "normal" text på webben. Hur jag gått till väga beskrivs här (se hemsidan). Jag har försökt vara noggrann vid transkriberingen, men det är oundvikligt att nya fel smyger sig in. Jag är mycket tacksam att få dem påpekade, i synnerhet sådana som påverkar sökbarheten. Vid tveksamhet, jämför med det inscannade originalet.*

*Muncktells egna rättelser (se del III) har införts i grön färg."*

De inscannade originalböckerna finns tillgängliga via länkar till pdf-filerna på hemsidan. Den texttolkade versionen finns direkt läsbar på hemsidan. Ett extra plus är att när personer förekommer



på flera ställen, till exempel barn till en präst som själva blir präster, finns det klickbara länkar vidare. De församlingar i norra länet som ingår i Västerås stift är följande:

Fellingsbro kontrakt: Fellingsbro, Lindesberg, Näsby och Ervalla, Ramsberg.

Nora kontrakt: Nora, Järnboås, Hjulsjö, Ljusnarsberg, Grythyttan, Hällefors.

Stadsskolorna i Nora och Linde har egna rubriker.

Ovanstående församlingar återfinns i del två av herdaminnet.

Vem var då författaren Johan Fredrik Muncktell? Han skriver själv i herdaminnet följande under rubriken kyrkoherdar i Irsta församling:

26. **Johan Fredric Muncktell.** Född 26 Sept. 1764 i Stora Kopparbergs Landsförsamling. Fadr. Geschwornen wid Stora Kopparbergs grufwa. Modr. dotter af Prosten Doct. Nordman i Leksand. Stud. 1784. Respond. för en disputation 1789. Måste för sjukdom afstå ifrån Magistergradens sökande. Pwgd 7 Juni 1790. Adj. Pastoris endast i Ihrsta. Commin. i Kärrbo 9 Sept. 1794. Tilltr. 1795. V. Pastor 1802. Kyrkoh. i

Sewalla 20 Nov. 1815. Prost wid tilltr., visitation och introduct. 1816. Kyrkoh. här 5 Juni 1820. Tilltr. 1821. Respondens wid prestmötet 1804. Ledamot af Samfundet för utgifwande af Handlingar rörande Skandinaviens Historia 1834.

I Nordisk familjebok (1913) (på [runeberg.org](http://runeberg.org)) finns följande biografi:

**Johan Fredrik Muncktell**, präst, herdaminnesförfattare, f. 26 sept. 1764 i Stora Kopparbergs landsförsamling, d. 5 mars 1848 i Irsta, blef student i Uppsala 1784, prästvigdes 1790 och utnämndes 1815 till kyrkoherde i Sevalla, men förflyttades 1820 till samma beställning i Irsta. M. var dt teol. doktor 1844. Hans Västerås stifts herdaminne (3 dlr, 1843-46) intar såväl genom rikhaltigheten och noggrannheten i uppgifter som den frisinnade och kunskapsrika uppfattningen främsta rummet bland liknande svenska verk.

Här hittar du hemsidan: <https://www.zenker.se/Historia/Herdaminne/muncktell.shtml>

Stefan Nilsson

## SÖKREGISTER TILL HYLLNINGSTAL OCH LIKPREDIKNINGAR

Nu finns även ett register över ca 500 hyllningstal och likpredikningar bland stadsarkivets sökregister på hemsidan. Registret är ett sökhjälpmedel till en samling tryckta hyllningstal som finns bevarad i Karolinska skolans arkiv på Örebro stadsarkiv.

Under 1600- och 1700-talen var hyllningstal och äreminnen en vanlig företeelse bland framför allt de något högre skikten i samhället. Retoriken hölls högt och man skrev, eller lät skriva, dikter och tal till födelsedagar, vigslar, namnsdagar och begravningar, samt andra viktigare händelser, till exempel vid flyttningar och byten av tjänster. Man lät även trycka dessa hyllningstal.



Samlingen består av 188 likpredikningar/gravtal, 181 hyllningstal vid vigslar och drygt 100 hyllningstal med blandat innehåll. En inbunden volym med ca 380 hyllningstal skänktes 1869 till skolan av Pehr Hjalmar och Ernst Ludvig Fegraeus. Det finns även en volym med ytterligare 120 lösa hyllningstal i skolans samlingar. De flesta hyllningstalen är från 1700-talet och rör personer från olika delar av Sverige, bland annat Dalarna, Västmanland, Uppsala, Stockholm, men även Örebro län.

Stefan Nilsson

## PODDRADIO OM HISTORIA

Poddradioprogram om historia finns det ett antal, såväl svenska som utländska. Ett som är både underhållande och intressant är Historiepodden. Det är gymnasielärarna Daniel Hermanson och Robin Olovson som samtalar om olika historiska ämnen. Ett nytt avsnitt läggs ut varje söndag.

Avsnitt 185 som kom på julafton 2017 hade rubriken "1700-talets Allmogeliv". Några intressanta uppgifter i programmet rörande namnskick på 1700-talet: Vid slutet av århundradet fanns 25 vanliga mansnamn och 93 vanliga kvinnonamn. Biskop Jesper Svedberg skrev i sin bok "Levernes Beskrivning" om olämpligheten att använda hedniska gudanamn, namn på döda ting eller på vilddjur. Till exempel Ylva, Ulf, Björn, Sten och Stig. Han ansåg inte heller att man skulle ha finare namn än den samhällsklass man tillhörde. Detta försökte han även få förbjudet i lag, dock utan framgång. Kyrkomötet i Skara 1745 fördömde dock skarpt oskicket att allmogen börjat göra som adeln att ge barnen mer än ett namn!



Det fanns på 1700-talet begränsningar när det gällde antalet anställda. Bonden hade då enligt lag bara rätt att ha två vuxna tjänare



Jesper Svedberg. Akvarell av Ph J Thelott d. ä. NM.

Bildkälla: Svenskt Biografiskt Lexikon, Riksarkivets hemsida

och en halv vuxen, alltså mellan 15-20 år. Från 1723 skulle även pigor räknas in och dessutom bondens egna barn. Denna lagstiftning togs bort 1789.

Historiepodden hittar du med hjälp av en podd-app på din telefon eller på webben på denna adress:  
<https://www.radioplay.se/podcast/historiepodden>

Stefan Nilsson



## SWEDGEN – SÖKREGISTER TILL SVENSKAMERIKANSKA KYRKOBÖCKER

På Föreningen SwedGen:s hemsida finns ett sökregister till intressant material för emigrantforskning. Ca 350 kyrkoboksvolymer från svenskamerikanska församlingar har digitalfotograferats och indexering pågår. Vilka församlingar det gäller redovisas i en lista på hemsidan. Det är församlingar i Colorado, Connecticut, Illinois, Kansas, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Nebraska, New York, Oklahoma. En stor andel är från Minnesota. I registret går även att söka på avfotograferade gravstenar och medborgarskapshandlingar

Så här står det på hemsidan:

### Sökinfo

Medlemmarna i Föreningen SwedGen har under åren 2007-2017 rest runt i USA och hos svenskamerikanska församlingar och arkiv digitalfotograferat varjehandat dokument av intresse för släktforskare. Alla de digitaliserade sidorna finns tillgängliga för forskning hos Melleruds Museum och Släktforskningsarkiv, Mellerud och Konkordiahuset, Hössna.

Indexering pågår för att bättre tillgängliggöra alla dessa tusentals sidor. Sökindex ger möjlighet till sök-

ning efter namn, födelsedata och födelseorter. Det är dock ett tidsödande arbete att göra register, men volym för volym kommer de att bli sökbara.

Sökningarna är öppna och avgiftsfria för alla, inget abonnemang behövs. Kopior av digitala sidor beställs sedan via ett formulär mot en avgift.

### Kyrkböcker

Medlemslängder, dopböcker, vigselböcker och begravningsböcker m.m. från svenskamerikanska och norskamerikanska församlingar

Att besöka de lokala kyrkorna på orter där många svenskar eller andra skandinaver bott, kan ge mycket värdefullt material. Förutom att man ofta träffar trevliga emigrantättlingar, får man upplysning om vilka spår som finns kvar idag. Församlingarna har ofta kyrkböckerna kvar i kyrkan och det har inte varit några problem att få fotografera av. För att få tillgång till kyrkböcker som arkiverats centralt behövs ibland respektive församlings tillstånd.

SwedGen kommer att indexera dessa kyrkböcker så de blir till glädje för alla emigrantforskare.

Adress till hemsidan:  
<http://www.swedgen.se/>

Stefan Nilsson

Här en fin dikt om våra anfäder och anmödrar som verkat före oss. Funnen och inskickad av Ingmarie Wiggh.

## Öde grund

av Margit Palmaer

Här bodde människor... här stod ett hus,  
här lekte barn, här brann en eld på hällen  
Från frostig ruta spred ett litet ljus  
ett vänligt sken i mörka vinterkvällen

Hit nådde sällan orosljud från världen  
och föga kände världen denna vrå  
Men de, som en gång suttit här vid härden  
väl dryftat händelser av vikt ändå

En vargflock rev en vilsegången ko,  
den gamla vaggan lyftes ner från vinden  
Ett svalfolk byggde under taket bo  
en granhöljid kista bars igenom grinden

Så lades dag till dag och år till år  
av helgdagsro och slitsam vardagsmöda  
Höst blev till vinter, sommar följde vår,  
och brodd som spirat blev till gräs och gröda

Men hett i unga ådror blodet brände,  
och långa blickar hän mot åsen såg  
Här var så tyst, och intet, intet hände  
- vad fanns på andra sidan åsens våg?

Så bröt de upp och smög för sista gången  
den långa smala stigen neråt byn  
Bakom dem sjönk för alltid skogens bryn,  
när tåget långsamt lämnade perrongen

Och allt, som hördes av dem var ibland  
ett kort, ett brev, kanske en slant till julen,  
ett bud att någon dött i fjärran land  
- därhemma torkades en tår förstulen

Än gick på gård och tun de gamla kvar,  
men en gång slog väl också deras stund  
Och allt som ännu finns av vad som var  
ett hem för människor, är öde grund

Hämtad ur Från bergslag och bondebygd  
1939.



## OLYCKSHÄNDELSEN VID SVARTÅ BRUK 1889

av Stefan Nilsson, Asker

På Kvistbro kyrkogård kan besökare stanna upp och beskåda två speciella gravstenar som står intill varandra. På stenarna står sammanlagt sju namn upptagna och under namnen står texten "omkomne genom olyckshändelse 1889". Flera av personerna hör hemma i Svartå. Vad var det då som hände 1889?

En första sökning i dödböckerna för Kvistbro berättar att sju personer uppges avlidna den 18 maj, och dessutom två personer i Kristinehamn dagarna efter. Som dödsorsak anges "explosion vid Svartå bruk". De två som avlidit i Kristinehamn hade med all sannolikhet vårdats på lasarettet där. De var båda från Svartå bruk och uppgavs ha avlidit av "yttre skada

å huvudet", respektive "perforerande sår å bröstkorgen jämte lung- och lungsäcksinflammation". De båda sistnämnda, smältaren och änklungen **Mörks son Gustaf Robert** 13 år gammal och rättaren vid Svartå bruk **Lars Henric Jansson** 56 år, begravdes i Kristinehamn och deras namn finns därför inte på gravstenarna på Kvistbro kyrkogård.

De omkomnas ålder var 13, 14, 19, 22, 37, 49, 49, 54 och 56 år. De sju som begravdes i Kvistbro var följande:

**Gustaf Adolf** 14 år, son av torparen Carl Adolf Ericsson och hustrun Aquilina Lovisa Johansdotter från Dormens ägor

**Carl Johan Stenström** 19 år, smeddräng vid Svartå bruk

**Anders Gustaf Carlsson Öster-**

**man** 37 år, smältaresmed vid Svartå bruk

**Erland Pettersson** 49 år, hyttarbetare vid Svartå bruk

**Jan Olof Jansson** 54 år, arbetare från Brännsjöns ägor

**Andreas Arnesén** 49 år, valsarbetare från Svartå bruk

**Oscar Julius Carlsson** 22 år, smeddräng från Svartå bruk

Utförlig beskrivning av händelsen går att finna i Örebro läns Brandstodsbolags protokoll. I protokollen kan man läsa vittnesmål från olika personer vid bruket som varit närvarande vid händelsen. Genom dessa får man även en inblick i livet vid bruket en dag i maj 1889.

### Utredning och vittnesmål

Olyckshändelsen hade skett lördagen den 18 maj. Klockan 06 på



Gravstenar på Kvistbro kyrkogård i maj 2010.

Foto: Per Roth



morgonen måndagen den 20 maj 1889 sammanträdde Kvistbro sockens brandstodsnämnd vid Svartå bruk för att utreda vad som hänt under natten. Ordförande och sammankallande var J. O. Gellerts, ledamöter var häradsdomaren Lars Larsson i Vekhyttan och arrendatorn Johan Pettersson i Nordändan, samt som ombud för intressenterna, under disponentens bortovaro sedan den 13 maj, bruksförvaltaren K. J. Kjellmark. Följande vittnesmål avgavs:

**Värmaren Alexander Lindberg**  
Omkring 1.25 på morgonen den 18:de dennes syntes över materialbodtaket en ljus låga, då jag yttrar till smältaren Eric Andersson, vilken satt bredvid mig på ett säte i räcksmedjan "Det måste vara eld i materialboden, spring åstad och ring i klockan". Jag begav mig emellertid genast till vällugnen och avstängde blästern där samt skyndade sedan till brandstället, och hörde då smältaren Österman yttra "Vi få lov akta oss, det är sprängämnen i materialboden". När jag hörde detta, drog jag mig långsamt tillbaka, då med detsamma verkställare Ekeborgh kommit och förordnar, att sprutan vid masugnen skall hämtas. Jag medföljde honom till hyttan, men ditkomna funno vi, att sprutan var förd en annan väg till brandstället. Jag vände genast åter från hyttan, men hann ej tillbaka innan explosionen ägde rum.

**Masmästaren Gustaf Nilsson**  
Vid 1.25 förmiddagen den 18 dennes stod jag i dörren till rådstugan i hyttan, då jag blev varse en låga överst i taket på materialboden. Genast sände jag slaggskjutaren Carl Johansson till dagsverksklockan för att verkställa ringning, därvid denne dock påträffade räckaren Alfred Hane, som redan börjat ringa. Jag måste under tiden vidtaga uttagning av järnet, och medan järnet uttrann i kokillerna\*, vände jag mig åter mot eldsvådan, då jag såg, att



Smidesarbetare vid Svartå bruk, 1920-talet.

Bildkälla: Örebro stadsarkivs bildarkiv

elden även börjat härja i nedre avdelningen av materialboden, och att yttertaket långsamt sänkte sig ned. Kort därefter hörde jag en stark knall, varvid flera fönster i hyttan söndersprungo.

**Smältaren Eric Andersson**  
Sittande på ett säte i räcksmedjan bredvid värmare Lindberg, varse blev jag vid pass 1.25 förmiddagen den 18 dennes en låga uppstiga från materialbodstaket. Lindberg yttrar då, "Männe det kan vara från milorna eld synes", varvid jag säger "Nej, det är närmare, det är i materialboden". Linskog sagde då, "Spring stad och ring", vartill jag dock var hindrad genom uttag av en smälta ur härden, och dessutom såg jag en karl skynda mot klockan. Efter smältans uttagning sprang jag med en bytta vatten till eldstället och nästan ögonblickligen, efter min ankomst dit, inträffade explosionen. Knallen kunde jag ej uppfatta.

**Tornfataren Olof Olsson**  
Jag visste om ingenting, förrän jag får se räckaren Hane skynda till dagsverksklockan och ringa.

Jag ser mig då omkring och varse blir eld i materialbodtaket, men ser då av detsamma kvar endast en liten del av sidan åt hyvleriet. Jag sprang genast till eldstället och började bära vatten, och medan jag höll på med detta inträffade explosionen. Några halvtorra tall- och granträd kommo nu i eld och dels från dessa och dels från det brinnande taket hade eld spritt sig på marken omkring boden och på hyvleritaket.

**Verkmästaren Harald Ekeborgh**  
Jag väcktes av smeden Hane, som inrusade i mitt rum med yttrandet "verkmästarn skynda sig ned, det brinner på bruket". Varest, frågar jag, "i materialboden" blev svaret. I största hast klädde jag mig och skyndade till brandstället. Folk var då redan på platsen. Att även virkeshusets väggar voro i full brand vid min ankomst till brandstället såg jag tydligt. Erinrande mig att en av sprutorna var förd till masugnen kvällen förut, tillsade jag om hennes hämtning och begav mig även till masugnen. Vid ankomsten dit var sprutan redan avhämtad, varföre jag åter skyndade till härden för branden



Hyttan vid Svartå bruk, 1920-talet. Bildkälla: Örebro stadsarkiv bildarkiv

att söka ordna med sprutningen och vattenlangningen, men innan ditkomsten inträffade explosionen.

#### Räckaren Alfred Hane

På morgonen den 18 dennes vid 1/2 2 tiden kom smältaren Eric Andersson till oss i räcksmedjan, och vid det han blickar ut genom ena gavelfönstret varseblir han, att eld syntes överst i materialbodstaket. Så fort det blev mig bekant, att eld utbrutit, sprang jag genast till dagsverksklockan och började ringa samt sammanstötte där med en hyttarbetare, ditkommen i samma ändamål som jag. Denne tillsade jag, att ofördröjligen sprutan på masugns(kransen) måste nedföras till brandstället. Efter en stunds ringning upphörde jag därmed och ilade istället till kontoret och väckte verkmästare Ekeborgh samt därifrån till rättare Jansson, järnsynare Jansson, räckare Jon Kjellström m.fl. i samma avsikt. Vid återvändandet till branden upphann jag vid smedjan dem

som nedfraktade sprutan från masugnen till brandstället. När vi ditkommit ifylldes genast i sprutan en 4 ämbar vatten och sprutningen skulle just taga sin början, då inträffade explosionen.

#### Mjölndrängen Carl Nilsson

Allt det sågspånsmjöl, vilket uppkördes till bruket från kvarnen dagen före eldsolyckan, har jag förmalt, men kunde ej förmärka, att någon eld denna gång visat sig i mjölet, vilket var fallet på hösten 1888, då eld visat sig, så att säckar, varuti sågspånsmjöl förvarades, måste kastas i ån. Detta förhållande anmälte jag för nu avflyttade ingenjör Ahlström, som efter erhållen kunskap härom, förmanade till stor aktsamhet vid förmalningen.

#### Arbetaren Alfred Olsson från Storbjörboda

Jag körde sågspånsmjöl dagen före branden från kvarnen till bruket och upplade detsamma på övre avdelningen i materialboden. Sista lasset för dagen avlämnade jag

omkring kl. 7 på aftonen. Jag kunde icke förmärka någon eld i säckarna och hörde ej heller sen talas om sådan vid kvarnen. I höstas berättade både mjölnare Johansson och mjölnardrängen Nilsson att eld visat sig vid förmalningen av dylikt mjöl på kvarnen.

#### Järnsynaren Gustaf Jansson

Jag väcktes på morgonen den 18 dennes genom bultningar på min dörr av räckaren Hane, som ropade, att eld var i materialboden. Efter en hastig påklädning sprang jag genast till brandstället, där det visade sig, att eld, utom i materialboden, även utkommit i marken omkring densamma och drog sig nedåt hyvleriet. Jämte flera personer försökte jag dämpa elden på marken och under det vi voro sysselsatta härmed, ägde explosionen rum, varvid jag erhöll en svår stöt för bröstet av en ribba, så jag måste för en stund upphöra med eldsläkningsarbetet. När jag kom mig före igen, var eld utbruten på flera ställen i

hyvleritaket och virkeshus samt materialboden stod i full brand. Då jag och dem, som voro omkring mig, kunde mer, att nämnde virkeshus och materialbodas ej kunde räddas, vände vi alla våra krafter mot hyvleriet för att så vitt möjligt rädda detsamma, och lyckades detta genom alla biträdandes energiska ansträngningar och stora villighet.

**Bruksförvaltaren K. J. Kjellmark** avgav bilagda skriftliga berättelse:

*Till Koivstbro sockens brandstods-nämnd!*

Olycksnatten den 18 maj 1889 vaknade jag vid pass kl. 1/2 2 f.m. av ringning i den, vid bruket uppsatta dagverksklockan och misstänkte, tillfölje därav att det ännu icke var ljust, att elden utbrutit någonstades, varför jag skyndade till fönstret i mitt sovrum, därifrån såg jag dock endast ett återsken av eld ned åt masugnen, började därefter i hast kläda mig och såg därunder på klockan, vilken då visade på 1.35. Kort därefter inkom en av tjänste-

flickorna och sade att det var eld i en arbetarebostad kallad Slottet, gick sedan ut, men återkom strax och sade "det är ej i Slottet utan hyvleriet brinner". Kort därefter var jag klädd och just i detsamma hörde jag en mycket stark knall som skakade hela byggningen och tänkte jag då: vad kunde det vara för explosion när ångmaskinen icke varit eldad eller igång på mera än ett år? Emellertid begav jag mig genast till brandstället där sedan på avstånd ett fullkomligt eldhav visade sig, när då utom materialboden, som först itänts även virkeshuset, med den befintligt virkesupplag och de närbelägna materialbodarna stodo i full låga, varjämte eld ock visade sig på flera ställen å hyvleritaket. Närmare brandstället såg jag på något avstånd flera sårade personer, men fortsatte till eldhärden för att söka förekomma eldens vidare spridning och fick då först reda på att explosionen förorsakats av krut, som lärer varit förvarat i materialboden. En brukets slangspruta var då redan igång och en kort stund därefter kom kusken Winroth jämte flera per-

soner med en slangspruta från herrgården, varjämte järnvägsstationens spruta, som efterskickats också få minuter därefter anlände. Den största brukssprutan, som saknades i spruthuset hade av rättaren tyvärr blivit insatt i den brinnande materialboden och förstördes.

Alla krafter måste nu anlitas för släckning av elden i hyvleriet och räddning av den på andra sidan liggande torvströfabriken, efter något ordnande härmed begav jag mig genom hyvleriet omkring brandstället för att tillse släckningen av den även åt öster och norr överallt på marken och i skogen spridda elden, varmed ock flera personer redan voro sysselsatta. Sedan jag en kort stund kringvandrat och hört samt sett flera sårade efterskickades genast distriktsläkaren doktor Osbeck; till stationsinspektör Hagander, som kommit tillstädes yttrade jag då att det var svårt att man på natten icke kunde telegrafera efter läkare, varpå han erbjöd sig försöka träffa Kristinehamn för att därifrån utfå sådan på dressin,



Svartå station, ca 1900. Bildkälla: Örebro stadsarkivs bildarkiv

vilket dock efter vad jag sedan erfor icke lyckades, förr än senare på morgonen, varemot han genom Laxå lyckades hitfå doktor Tidholm från Töreboda, vilken anlände före kl. 6 f.m., varefter doktor Osbeck ankom kl. 6.30.



Distriktsläkare Fritz Osbeck  
(född 1849).

Bildkälla: Svenskt Porträttgalleri XIII  
Läkarkåren (runenberg.org)

Efter ordnandet med anskaffande av läkare återvände jag naturligtvis genast till brandstället och kunde först sedan elden var begränsad söka göra mig reda för hur den kunnat uppkomma med mera, varvid jag erfor att på en övervind till materialboden blivit upplagt ca 60 säckar innehållande mjöl förmalet av hyvelspån och, efter samtal med mjölnarens dräng, att eld visat sig vid förmalning å kvarnen av dylik hyvelspån under förliden höst, ehuru han då endast omnämnt förhållandet för förre verkmästaren Ahlström; vid förmalning av nu befintliga trämjölsförråd förklarade drängen att ingen eld visat sig, också sade sig den som uppkört mjölet från kvarnen icke hava märkt någon eld däri. Emellertid då elden först visat sig i övre delen av materialboden, där mjölet var förvarat, och natten var fullkomligt lugn, så att gnistor från annat håll ej kunnat sprida sig dit, är det min bestämda övertygelse att el-

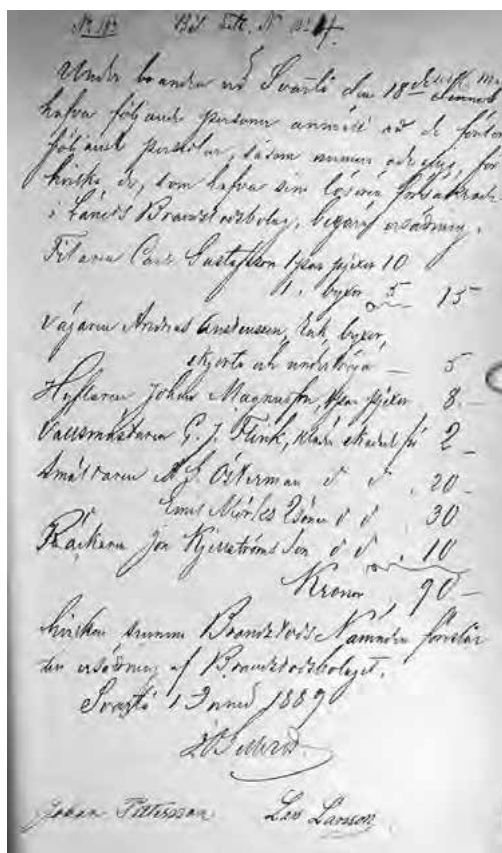
den uppkommit genom självanvändning eller dold eldgnista i nämnda mjöl.

Redan före explosionen var elden spridd från först itända materialboden s.k. "Åttkanten" till de mindre materialbodarna och virkeshuset, såsom av Flink m.fl. intygats. Att explosionen orsakats av ammoniakkrut som lär förvarats i förstnämnda materialbod, jämte ett mindre parti knallhattar, är givet.

Sedan många år tillbaka har icke större parti krut än högst en centner hemtagits på en gång och då Kongl. förordningen den 1 Okt. 1858 angående tillverkning, vård och försäljning av krut icke stadgar några särskilda försiktighetsmått för vården av en dylik kvantitet hade jag överlämnat denna sak åt den vid Övre bruket redan före min uppflyttning dit, stationerade ingenjören och bruksrättaren; tillfölje därav hade rättaren

för vana att insätta krutet, som ej kan anses såsom upplag då sådant endast vid behov hemtogs och allt emellanåt saknades, i materialboden, dit han förvarade nyckeln och där jag icke visste eller tänkte på att det fanns. Av det ursprungliga partiet 40 kg krut och 500 st knallhattar hade omedelbart efter hemkomsten den 3 sistlidne april, en del på förhand från annat håll lånt krut, återlämnats och därefter sådant utlämnats flera gånger till bortsprängande av sten i en bäck och till brytning av kalksten vid Ökna m.m. så att endast ca 20 kg nu återstod utom knallhattar. Rättaren Jansson, som vid tillfället blev illa sårad hade vården om materialboden med allt vad den innehöll, har varit bruksrättare här i 16 år och alltid visat sig ordentlig och pålitlig.

Svartå den 31 Maj 1889  
K. J. Kjellmark  
Bruksförvaltare



Förteckning över förstörda kläder och skodon vid branden i Svartå 1889.  
Bilaga till Örebro läns brandstodsbolags protokoll 1 juni 1889.

Bildkälla: Örebro stadsarkivs dokumentarkiv

Då icke bruksintressenternas ombud herr bruksförvaltaren Kjellmark nu kunde vara i tillfälle att lämna uppgift, å vad som vid branden gått förlorat och skadat blivit, samt den person, som kunde lämna honom tillförlitliga uppgifter om materialbodarnas och virkhusets innehåll, ännu vore patient på Kristinehamns lasarett, ansåg sig nämnden nödsakad att uppskjuta sammanträdet till fredagen den 31 dennes kl. 10 förmiddagen, då ock förutnämnde ledamöter tillika med undertecknad ordförande, sammanträdde vid Svartå.

Då till nämndens kunskap kommit att den här ovan angivne patienten, **valmästaren Carl Johan Flink**, nu var återkommen från lasarettet, ansåg sig nämnden även höra vad han hade sig bekant om brandolyckan därvid han berättade följande:

Jag stod i begrepp att pådraga valsverket, då jag genom fönstret varseblev, att eld utbrutit i materialbodens, så kallade Åttkanten, övre våning. Ihågkommande, att sprängämne fanns i boden, sprang jag genast till blåsmaskinhuset och kände i rättar Janssons en där hängande rock efter bodnyckeln, emedan jag hade mig bekant, att han om dagarna brukade förvara nyckeln till materialboden i densamma, men då ej nyckeln fanns där, skyndade jag uppåt rättarns bostad att väcka honom, vilket dock var gjort, och varom jag på vägen underrättades av smeden Hane. Jag vände då genast åter till brandstället och försökte, jämte de nu omkomna, att med hackor undanräfsa en mängd brinnande hyvelkaser, som lågo samlade emot virkhuset och under dess väggar, vilka ock redan itänts av desamma. Märkande att eld även utbrutit i takkransen på den mitt emot virkhuset liggande mindre materialboden, uppreste jag och en annan person en stege emot nämnda bods vägg för att hasta

upp på taket med vatten och göra försök att dämpa elden där. Under det vi höllo på härmed, ankom rättare Jansson, och hörde jag honom uttrycka sina stora bekymmer om virkhusets räddning, samt angående sprängämnet yttra "Nu är det väl icke farligt, att det smäller, när huset är så gott som nedbrunnet", men knappast en minut därefter skedde explosionen, varvid alla de personer, som befunno sig upp i vägen emellan virkhuset och materialbodarna, dödades, förutom rättaren och jag, vilka båda svårt skadades. Tiden för eldens uppkomst eller när jag först varnade den, kan jag ej uppgiva.

#### Ersättningsanspråk

Till redogörelserna bifogades även en förteckning över de effekter, som dels uppbrunnit, dels blivit skadade och obrukbara. Värdet på dessa upptogs till 4557 kr, därtill kom byggnadernas brandförsäkringsvärde: Åttkanten 500 kr, virkhuset 700 kr och de små materialbodarna 400 kr. Summa 6.157 kr. Efter avdrag på 372 kr för lämningar av storverksträ och brädor uppskattat till 15 famnar ved, samt skadade järneffekter, som icke kunde upptagas till annat än tackjärnsvärde, blev slutsumman 5,785 kr. Även en lista över förstörda kläder och skor för de anställda inlämnades.

Nämnden ansåg att "att sågspåsupplaget i materialboden orsakat eldens uppkomst, och att den, efter takets nedfallande, vidare spridit sig genom explosionen, men genom energiskt berömvärt arbete snart nog begränsats och hämmats".

#### Brandstodsbolagets beslut

Brandstodsbolagets styrelse behandlade ärendet den 1 juni 1889 och beskriver händelsen så här "att eldsvådan uppstått i en materialbod och sannolikt orsakats av därstädes dagen före eldsvådan upplagt sågspåsmjöl, som möjligen kvarhållit dold eld från

förmalningen. Av berättelserna om eldens uppkomst framgår vidare att elden rasat ungefär 15 minuter, innan explosion, uppkommen genom i materialboden inlagt ammoniakkrut, inträffade, varigenom många människoliv spilldes."

Efter diskussion så kom styrelsen till det beslutet att det var tveksamt om "bolaget hade skyldighet att ersätta eldsvåda, som om än densamma icke uppkommit genom explosion, dock inträffat i hus, varuti sprängämnen förvarats, varigenom eldsvådans omfång otvivelaktigt blivit förstorat". Styrelsen beslutade därför vänta med ersättning till dess rättslig undersökning och prövning blivit gjord. Genom dessa förväntade sig styrelsen "erhålla mera tillförlitliga upplysningar så väl om uppkomsten av branden, som i synnerhet huruvida större mängd av sprängämne fanns med ägarernas eller bruksförvaltningens vetenskap upplagt i den nedbrända materialboden än som utan särskilt tillstånd må innehavas".

Domslutet vid Edsbergs häradsrätt blev att bruksägarna dömdes till böter för att ha förvarat otillåtna mängder sprängmedel. Därmed beslutade brandstodsbolaget avslå alla ersättningsanspråk, förutom de som gällde arbetarna. Dessa fick ersättning för sina klädespersedlar.

Artikeltips och underlag: Elisabet Peterson, Örebro.

#### Källor

Örebro läns brandstodsbolag protokoll 1 juni och 2 juli 1889, Örebro stadsarkiv (finns i dokumentarkivet på stadsarkivets hemsida) Kyrkoböcker för Kvistbro församling-dödbok F:2 1889

**Kokill** - engjutform av tackjärn, i vilken smälta metaller gjuts för att erhålla en för deras vidare användning lämplig form (Wikipedia).

## LOKALA INSLAG I POST- OCH INRIKES TIDNINGAR

av Stefan Nilsson, Asker

Post- och Inrikes Tidningar är inte bara världens äldsta tidning som utkommit regelbundet och kontinuerligt sedan starten, den finns också digitaliserad på Kungliga bibliotekets hemsida. Tidningen startade redan 1645 och har utkommit sedan dess under lite varierande namn genom åren. Då den är indexerad så kan man vid sökning få träffar på till exempel ortnamn som man är intresserad av. Vid sökning på min morfars hemby Malgräva i Asker fick jag följande träff i nr 43 av tidningen "Stockholms Post-Tidningar" från lördagen den 9 april 1808:



### Diverse kungörelser:

*Det av Eric Larsson och dess hustru Sara Lisa Larsdotter i Malgräva den 13 Jan. 1787 till mig utgivne och redan den 14 Mars samma år i Askers häradsrätts protokoll ordgrant intagne förpantningsbrev, att emot erlagde 566 R:dal. 32 sk. speciemynt, på 50 år från Midfastan berörde år, okvalt innehava, nyttja, bruka och hävda halva skatte-rusthållet i Västragården Tybble, Askers socken och härad samt Örebro län, har för mig såsom rätter innehavare därav, den 18 sistlidne Febr. förkommit, och varder för ty härmed första gången offentligen efterlyst, och i vilkens hand det helst finnas må kraftlöst förklarar. Tybble den 7 mars 1808.*

Lars Andersson Askerberg

## ÖREBRO SLÄKTFORSKARE



### Program

#### Tisdag 20 februari kl. 18:30

Årsmöte i lokalen under ICA Ekohallen i Mellringe, Irisgatan 80, Örebro. Obs parkeringsregler. Årsmötesförhandlingar. Föreläsare är Sören Klingnéus, rubrik: Ryttare eller en soldat i släkten — De militära källorna berättar. Fika för den som vill för 30 kr. Lotteri. Ev. allergiker meddelar någon i styrelsen.

#### Onsdag 21 mars kl. 18:30-21:00

Dis-Bergslagens Tematräff på ArkivCentrum, Nikolaigatan 3, Örebro. Tema: Matcha egna anor mot andra släktforskare.

#### Tisdag 17 april kl. 18:30

Föredragskväll i lokalen under ICA Ekohallen i Mellringe. Eva Eriksson föreläser om Amerikaemigrationen: "Agenter, propaganda och motståndsrörelsefaktorer som påverkade Amerikaemigrationen". Inträde 50 kr inkl. enkel kopp kaffe/te.

#### Lördag i maj

Bussresa till något intressant mål. Beslutas senare om intresse finns.

**Hemsidan**, mer information finns på [www.orebroslaktforskare.se](http://www.orebroslaktforskare.se). Kalendern visar vad som är på gång. Hör gärna av dig med synpunkter.

**Kurser** av olika slag kommer igång under våren

**Släktkällaren**, Västra Nobelgatan 24, kommer att hållas öppen torsdagar kl. 14:00 -18:00 (även måndagar och tisdagskvällar), andra tider enligt uppgift på vår hemsida och även på tider efter överenskommelse med någon i styrelsen.

## HALLSBERGS SLÄKT- FORSKARKLUBB



### Program Jubileumsåret 2018

#### Hallsbergs släktforskarklubb 35 år

**Onsdag 21 februari kl. 18:30**  
Årsmöte på Åsen.

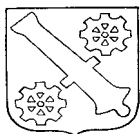
**Lördag 24 mars kl. 11-14**  
Öppet hus på Biblioteket.  
Kl. 12:30 Föredrag av Dag W. Edholm om "1600-talets häxprocesser i Sverige".

**Fredag-lördag 13-14 april**  
Vi finns på Hallsbergsmässan i Sydärkeshallen.

Titta in på vår hemsida  
[www.hallsbergsgenealogi.se](http://www.hallsbergsgenealogi.se)



## KARLSKOGA- DEGERFORS SLÄKTFORSKARKLUBB



### Program

**Torsdag 22 mars kl. 18:30**  
Släktforskningsinformation av Per-Erik Forsmark. Peter Sjolund föreläser om DNA-forskning. Tillhandhåller test-kit. Entré 50,- kr inkl. kaffe. Lokal: Finska Föreningen.

**Torsdag 26 april kl. 18:30**  
Släktforskningsinformation av Per-Erik Forsmark. Kalle Bäck föreläser om Byn, gården och människan under 1800-talet. Lokal: Finska Föreningen.

**Släktforskarhjälp**  
Släktforskarhjälp på biblioteket i forskarsalen håller öppet: Onsdagar 2018: 28/2, 28/3 och 25/4  
Tid: 16:00-19:00.

**Kursverksamhet**  
Nybörjarkurs i släktforskning Information och anmälan till Gunilla Hammarstedt, tel. 0586-388 07, e-post: g.hammarstedt@bahnhof.se

**DISGEN 2016, grundkurs**  
Information och anmälan till Bengt Hammarström, tel. 0586-365 87, e-post: b.hammarstrom@telia.com

Besök gärna vår hemsida  
[www.kgadfsgenealogi.se/](http://www.kgadfsgenealogi.se/)



### Program

**Tisdag 6 mars kl. 18:30**  
Föreläsning, Eva Eriksson, föreläser om emigration "Käre broder Edvard - i en emigrants fotspår". Lokal: Kumla Bibliotek, efter föreläsningen serveras kaffe.

**Tisdag 3 april kl. 18:30**  
Föreläsning, Peter Niwong berättar om "DNA i släktforskningens tjänst". Det finns möjlighet att "topsa" sig - så passa på! Lokal: Kumla Bibliotek, efter föreläsningen serveras kaffe.

QR-kod till  
hemsidan  
[kumla.just.nu](http://kumla.just.nu)



## ASKERSUNDS SLÄKTFORSKARKLUBB

### Årets aktiviteter

**13 mars**  
Årsmöte på Sjöängen (ev. Uno Sandqvist) Aspön, Sjöängen.

**17 april**  
L-Å Strömberg berättar om stadsbranden 6 juni 1776 och koleran 1834. Aspön, Sjöängen.

**26 maj**  
Utflykt till Forsvik.

**11 september**  
Hans Eriksson. Gamla torp under Stjärnsunds egendom. Aspön, Sjöängen.

**6 oktober**  
Utflykt till Råstena.

**13 november**  
Erfarenhetsträff. Aspön, Sjöängen.

**11 december**  
Lucia. Aspön, Sjöängen.



## NORRLÄNDSKA SJÖMANSHUS HOS ARKIV DIGITAL

ArkivDigital har under en längre tid fotograferat material från sjömanshusens arkiv. I södra Sverige har vi relativt länge haft en ganska bra täckning, men de norrländska sjömanshusen har varit en vit fläck på fotograferingskartan. För alla med intresse av de norrländska sjömanshusen är nu till slut förbättring i sikte.

Vi har i dagsläget hunnit beta av fyra sjömanshus från äldsta tid till 1940. De fyra klara sjömanshusen är de i Haparanda, Luleå, Piteå och Skellefteå. För närvarande pågår fotografering av sjömanshuset i Umeå. Vi fotograferar ett urval av handlingar från varje sjömanshus, i första hand olika typer av rullor, till exempel mönstringsrullor och sjömansrullor.

Nytt material från de norrländska sjömanshusen kommer att tillkomma löpande framöver. Vi kommer först att slutföra fotograferingen av sjömanshuset i Umeå, och därefter fortsätta med sjömanshusen i Härnösand, Sundsvall, Örnsköldsvik, Gävle, Hudiksvall och Söderhamn.

Källa: ArkivDigital's hemsida Nyheter 2018-02-02

# B-Föreningsbrev

ISSN 1402-831X

## REDAKTIONEN

Redaktionen nås brevlades på adress:

Stefan Nilsson,  
Led 305, Södragården  
715 94 ODENSBACKEN

E-post:  
stefannilsson.asker@gmail.com

Det går bra att kontakta antingen redaktören eller någon i den aktuella föreningen.

Redaktör:  
Stefan Nilsson, Örebro  
070-721 72 66

Redaktionsmedlemmar:  
Anders Eriksson, Askersund  
Gunnel Wallin, Örebro

## STRÖDDA ANNOTATIONER

är medlemsblad för fem släktforskarföreningar i Örebro län. Första numret utkom hösten 1989. Tidningen utkommer med två nummer per år.

Föreningarna är:

- Askersunds Släktforskarclubb
- Hallsbergs Släktforskarclubb
- Karlskoga-Degerfors Släktforskarclubb
- Kumla Släktforskarclubb
- Örebro Släktforskare

Kontakt med redaktionen får Du antingen genom föreningarnas redaktionskontaktpersoner eller direkt med redaktören.

Eventuellt medlemsbladsutbyte sker med respektive förening.

Artiklar och annat material till tidningen mottages tacksamt! Allrahelst via e-post.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material.

## FÖRENINGARNA

### ASKERSUNDS SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:  
c/o Ingvar Sandström, Uppsala 608,  
696 95 ÄMMEBERG

Ordförande: Ingvar Sandström,  
0583-77 06 18, 076-848 64 70  
Sekreterare: Britt Östensson  
britt.ostensson@outlook.com  
Kassör: Lars-Åke Strömberg  
070-345 61 52

Redaktionskontakt:  
Ingvar Sandström  
Medlemsavgift: 100 kr  
Bg 5355-6734  
E-post: ingvar.sandstrom@telia.com  
Hemsida:  
<http://ask.forening.genealogi.se>

### HALLSBERGS SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:  
c/o Edholm, Västra Storgatan 7B,  
694 30 HALLSBERG

Ordförande: Dag Edholm  
Sekreterare: Birgitta Edholm  
0582-158 16  
Kassör: Bernt Magnusson  
Redaktionskontakt: Birgitta Edholm  
Medlemsavgift: 150 kr, familjemedlem  
50 kr Bg 641-2878  
E-post: birgitta.edholm@telia.com  
Hemsida:  
[www.hallsbergsgenealogi.se](http://www.hallsbergsgenealogi.se)

### KUMLA SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:  
c/o Jan Klingberg,  
Mästaregatan 1, 692 71 KUMLA

Ordförande: Jan Klingberg  
019-58 27 28  
Sekreterare: Birgitta Högvist  
019-57 20 52  
Kassör: Britt-Inger Nilsson  
019-22 81 01

Redaktionskontakt: Jan Klingberg  
Medlemsavgift: 100 kr, familj 150 kr.  
Pg 55 47 37-7  
E-post: kumla.genealogi@telia.com  
Hemsida: [www.kumla.just.nu](http://www.kumla.just.nu)

### KARLSKOGA- DEGERFORS SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:  
c/o Håkan Karlsson, Skolgatan 29 A,  
lgh 1101, 691 41 KARLSKOGA

Ordförande: Per-Erik Forsmark  
070-657 32 17  
Sekreterare: Håkan Karlsson  
0586-560 26  
Kassör: Mikael Johansson  
070-665 80 02  
Redaktionskontakt: Ann Gunnarsson  
anngunnarsson@outlook.com  
Medlemsavgift: 150 kr, familj 200 kr.  
Pg 52 50 27-9  
E-post: sekr@kgadfgenealogi.se  
Hemsida: [www.kgadfgenealogi.se](http://www.kgadfgenealogi.se)

### ÖREBRO SLÄKTFORSKARE

Föreningens besöksadress:  
Västra Nobelgatan 24, "Slätkällaren"  
Postadress: Västra Nobelgatan 22,  
703 55 ÖREBRO, tel. 019-761 16 42

Ordförande:  
Paola Grafström 070-510 45 56  
E-post: ordf@slaekt.se  
Sekreterare: Ove Pettersson  
070-208 84 91  
Kassör: Jan Wallin 019-18 38 30, 070-  
387 78 88  
Redaktionskontakt: Jan Wallin  
Medlemsavgift: 180 kr, familj 250 kr  
Pg 63 59 14-5  
E-post: info@slaekt.se  
Hemsida: [www.orebroslaektforskare.se](http://www.orebroslaektforskare.se)

STOPPDATUM FÖR NÄSTA  
NUMMER AV STRÖDDA  
ANNOTATIONER ÄR  
30 SEPTEMBER